

Part 2-ሽምባረዳ ደፍእድናዳ- Eulogy and Condolences

Hyab T. Yohannes:

EULOGY FOR TEKIE ALIBEKIT 1949 - 2023

It is with deep sorrow that I write to honour Tekie Alibekit for his significant contribution to the continuity of our community and to mourn his passing into the hands of God.

Tekie was born in 1949, to a family of subsistence farmers in a small village called Enchinaq in Eritrea. He attended primary school in Ashera from 1959 to 1965 and secondary education in Keren from 1965 until 1971. Upon completion, he worked for six years as a teacher and director at Lalmba School in Keren. Those who studied with him would say that Tekie was an exceptionally gifted student, mentoring many of his peers whilst also focussing on his own studies.

In 1961, when Tekie was twelve years old, the Eritrean War of Independence commenced against neighbouring Ethiopia, and would continue for thirty years. The ongoing state of war was accelerating the destruction of Eritrean people and their culture and ways of life. In 1977, Tekie left Eritrea, settling in Norway, where he would stay for the remainder of his life, continuing his community work and quest for freedom. He forged strong friendships with academics and linguists, becoming respected and admired in his work and fields of expertise.

Tekie Alibekit, writer, linguist, statesman, community leader and father, kept our languages alive, giving our own words back to us, by first helping to develop a written language, then standardising and teaching us how to use them. Language, the binding force of a community, gives us our unique perspective. The words we choose to define our culture are the same words we choose to define ourselves. Tekie knew that when a language dies, the culture quickly follows, leaving members of that cultural group bereft and rootless. Language binds us together, providing a means of communicating that was uniquely ours. The loss of that language would precipitate a catastrophic decline, with the populace losing its distinctive sense of self. Our rich legacy of customs and traditions, which relied upon spoken words being passed down through generations, eroded when the words were taken away, replaced by languages inflicted upon us by a succession of conquerors. Irreplaceable legacies, lost in translation. This loss is what Tekie tirelessly worked to prevent.

A humble man, Tekie became a beloved community leader 'in absentia', using his visionary genius to transform the Blin people and their linguistic and cultural identity throughout the world. Leading by example, his humility, compassion and empathy assured his position as beloved father-figure for the entire community. Tekie worked tirelessly for over four decades to safeguard the culture and rich heritage of the Blin people. He supported our community radio shows, where he regularly inspired us to mend the damage that many years of involuntary displacement and inter-generational trauma had inflicted upon us. He co-founded Daberi.org where he published messages of hope and stories of accomplishment and triumph, examples we could relate to and emulate. He had a highly developed social conscience and was regularly called upon to reconcile communities during community rifts. His quest for social justice was unmatched, as was his skill in achieving acceptable outcomes. In a life punctuated with conflict and forced displacement, Tekie invariably focussed on peace and community building.

I was merely one of the very many Eritreans in whom he took a personal interest. Over the last two years or so, Tekie mentored me from distance, encouraging me to fulfil the potential he saw in me, and providing me with options and alternatives I otherwise would have lacked. I cannot adequately express the gratitude I feel for the faith he expressed in me and the passion to achieve that he inspired in me.

Tekie stood tall, like a lighthouse, offering a beacon of hope for scattered war-torn people. He was the reference point where people would gather, providing a place of stability and sanctuary. The light he shone upon us allowed us to believe that we could rescue our culture, preserving the best and learning from the rest. It is a rare thing to find a man who genuinely desires goodness for all who cross his path, who treats the displaced and dispossessed with the same kindness and consideration as he treated himself. Tekie was such a man and the world is a lesser place today for his absence.

Hyab T. Yohannes

30 Jan 2023

Blina Shama UK: ሔቦ ክንሱራ ተኪኤ ዓልበኪት (1949-2023)

ሓይስዲ ሕሹምዲ ክንሱራ ተኪኤ ዓልበኪት ፊጅድ፡ ገሪኹዲክ ጐሀይንኹንኸር ብሸትንኹንኸር። ይናኸርዲ ይናዳንዲ ሓይስ ተኪኤ፡ ገቢለት ብሊናኹዲ ዳበርኒል ኒሽጉልድ ተርሰ ቂርዲ ገርከዲ ኒአምርዲ ኒማልዲ ኒወክትዲ በቃቅጊ ተወሀትድ ኒትልምሲ ፍሪል ገእሰ ብራ ከሰክ ሺባ ሓዳይስ ትልም ተለሙ ኒእርባና ለብድጊ ህንበኩ ይኑንሲክ፡ ኒእሰውሊ ድንጋሕድ ሓመድግኒሉ ምል ይኖ ዋንትኑ ጃቢቱኹ።

ክንሱራ ተኪኤ 50 አመራ ጃብ ኒክኒት ድኻ ደንቢ፡ ከረንሊ ክንሰነስ ተርሰንትልድ ኒክራ- ፈንከል አኸራሲክ ክንስኒልድ ካረምላ። ብሊንዲ ብሊናርዲ ይናዳዳትዲ ጋብዲት ዳበርድኒል ኒበሀርድኻ ይና አውንናር እዲኒ- ቀሓትድ አርእስኒል፡ አሪ ገባይልዲ መጢትኖ ይናጋብድ አኸን ይናክቱብድ መደርኖኸር ሸፍሸፍኖኸር መታን ለምለም የግናኹ ለመለምዮ እና ናን ህንበና ቀሓትሊ ገእ ይኖ ክንሱራ ተኪኤ እሰኹ ገርዳ በሀር ኮት ግን። ክንሱራ ተኪኤ ብሊንድ ገሪ ክቱብ ሸፍሸፍ ደፍተሩኹ። ወጨማት እዲኒ-ቀሓትድ አከውሊ ብሊና ቲኻ አኸ ዲቢቱኹ፡ መሀርዲኹር መርሊኹር። ኒሰና ብሊና ህጃም፡ ጋብዲ ዓዳትዲት ናደርደርብድ እንኩራኹር ሓብረዲ አምርዲ እዋኹር ዳበሪ (Daberi.org) ይስታኹ ሓብረር ሰቀርዲ መገለይዲ ኒጨርዲክ ገበሮ፡ ዲማ መንደርታኹ ፈለኻዲ ዳኻጋኹ ወረብዲ በለላኹ ሰሙይዲ ገበሮ ደኩኹ። ብሊና ገበኢለትሊ ክንሱራ ተኪኤር ዶር በሀር አኸ ይና ህጃምሊ ዲመክ እልብርሱ መንደርትሮ ግን።

ክንሱራ ተኪኤር ክኸናርዲ እንጅብናርዲ ትክዲ ደገምሶ ድኻስተው አኸላ። ብሊን ላናን እኸኖ፡ ላኻሚል ሻማትኖ ገረሰናኹ ደርብ የመም ሰኩሱኹር ክንሲኹር መኹኹኸር። ሕሳንዲ እንከሊዲሲ መንደርትኖ ቂርዲ ገርከዲ ከደሙኹ። እምንድክ ግናይዲኻ ግናይ በሀርዲኻ በሀር አኸ ቂልሰኹን ይጊ፡ ናትከሲ ዕባብድ ጂሻዲሱኸር ኮድኻሱኸር እርጉኹ። ኒቆልድ አኸን ኒግብርድ፡ ናትከሲ እንከሊዲ ተክልብዲሲ እኸርኸር ምኹርኖኸር ካቢኖኸር ተዓየቦ ደኩኹ።

ንኪ ሓይስ ክንሱራ ተኪኤር ግሪል፡ እካ ወጨም ብሊና ሻማ እንግሊዝ ብሪኹ (Blina Shama UK) ኒፈክሲ አልብድሩንሲኸር ሓመድሩንሲኸር ሔቦ ይቶ እንከለቲ። ክንሱራ ተኪኤር ፊኹል ገሪኹዲክ ጐሀይንሲክ፡ ኒትኻ ጃር ጀንትሊ ከለብርኒት ኒጨወዲ ይና ገቢለትዲትኻ ኤማንሲ እውኒ። ተለይድሮኻ፡ ኒፈላኸል ኒፈነሰ ግብርሊ እርግስኒል ናውክ ላት ተውሀትድ ከደምኖ ተዓየቦቲ።

እካ ወጨም ብሊና ሻማ እንግሊዝ ብሪኹ
03/02/2023

Zekarias Ginbot:

My tributes and reflection on the death of a dear friend,

Mr Tekie Albekit, February 10, 2023

ነበንታ ክራ ☹️

ይተኒ ክረውሲ አልብድረን፡ ነበንታ ክራ ይሩ ሰኝቲ። የዋ ናፍዕዲ ሻፍዕዲ ሰደጋኹ፡ ኮድሂሰጋኹ፡ ብሸትዳኹ፡ የተምዳኹ። ገቢለት ይናኹሲ ጃብራ ፈስድኖ ከደሙ እርገውልድ፡ እንቅጃቫኻ መምህር ገብርከላሴ ነጁኻ መምህር ተክኤ! ነበንታ ክራ ☹️

ግርጋ 07.02.2023 መምህር ተክኤ ዓልበኪት-ቲ ሰብድንኹን። ኒዕያልዲ፡ ኒሻንዲ፡ ኖርወይሊ መንደርትው ይናከውዲ፡ ወረቢቀርዲ፡ በለድቀርዲ፡ እሪ በለዳትልድ እንተው በላይንዲ፡ ተክኤር ተክሲ ደለይደውዲ፡ ኒዲ ከድመትድ አርእስትኻው ኒማስዲ ማቀልዲ አኸኖ ሰብድንኹንሉ።

ነበንታ ክራ ☹️ ህንቢለ፡ ደኩላ ይሮ ዋሰጋኹ፡ ይና ድገር ገሻኹሲ፡ ኒድ ጀመርናኹሲ፡ ገራውድ እኸርሲ፡ ኮድሂሰንተሰ፡ አረከንተሰ፡ ገውረንተሰ፡ ይና መምህርሲ አድሩኹ። ተክኤር ክራ፡ ሕረምዲ ጀገንዲት ስርሲኹ፡ ብሊናርሲ የተምዳኹ።

ተክኤር ክራ ዋስሰቶሰና፡ ብሊና ኒህምባኹሊክ ባኻኸሩኹ። ከተብና ግርስ ሻኪ ከቱብድ ሰሪኹ፡ አሪኹካ ዝን ይኹ፡ እስነውከ አርእንብሰቲኹና። ላኪን ንቡር አኸነዲን፡ ደብቲኹ፡ ሰብድንኹንሉ።

አርብል ሕበርሰው ከው፡ ዳስሊ ወንተርኖሰና፡ እማ ላኹ ላኹድ፡ ናድ ዋስሰታኹሲ ጋቢድኖ ባኸት አርኖሰና ተክኤር ድግምዲ፡ ኒትክዲ፡ እርጋኹሉ ሕላንዲት ጂቫሰቲኒኹ። ብሊና ጋብ ዳበርዶር መታን፡ ኒዲ ከደሙ እርገው፡ ይና አኸር ቀረጭሱኹ ይኖ ሰሩት፡ ትልመስ ተለለይድድኖ አኸነት ቆል ቱኹ። ተክኤዲ ዲቢቱ እርገው፡ ኩት እንጋ ዲባ፡ ውራ ተኪሮ ግን ይኖ ስሪኒኹ። አንኸር ይሰሪነሲክ ስሪዶ፡ ይኹሲክ-ዶ፡ ባኸት አሮ ዋኑ፡ ባለባሉ-ዮ ህንብኹን። ይማዳ መርሐም፡ ዓልበኪት ዓንዱ-ትር አልብድኹን፡ ጋብ ድድኹላ፡ ቆላት ሸጉኹላ። ናትክ ጃር ርሓምናት።

ተክኤ፡ ሳቡር ግርጋ እንትግሪንጋ ይስታ ከወልድ እርግላ፡ ኒሂወትድ ዋኹኸር፡ ኒትክዲ፡ ኒግደራ በሀርኮትዲሲ፡ ሳብስተኹዲ አርእስታኹዲ እርጉኹ። ተክኤ ብሊናርድ እኸር ግን፡ ይና ብሊናርሊ፡ ለመድ-ዲ አምርዲሲ፡ ይና ፕሮፈሰር ግን። ብሊና-ጋብዲ፡ ድግምዲ ዳበሮ፡ ናው ገእይሮ ሻኹሊ ገእየን፡ ተክኤ ኒጨርዲ አኸ ተርሲነዲን ግን። ኤውርጳ ደገቢተል፡ ብሊና ሻናር ተባን፡ ከው አከነን፡ ተክኤ ኮድሂሰነዲንና፡ ተርሲሲነዲንና ግን ዮ መስከሪያ ግን።

ይብሕቶሲ እንቲ ኡረለ ኩድኻዲ፡ እንቲ ቋሊሰራ ሻናርዲሲ ሓመዱ፡ ኩጨወዲ ፈራዕዲት ጃር ለማን እውናት፡ ኩትኻ ትክያኸሊ ከለብርንኩት የኩን።

Rest in Peace big Brother ☹️

ዘካርያስ ገ. ግንቡት

Kbreab Tesfamichael

አሰሎ 07/02- 2023

አጃ ሰኚ ተከሌ

ሳቡር ግርጋ እንትግሪንሪ የነገ ይና ከው። ተከሌ ንኪ አኻላ ኮሳቡር ሰልፍ። ኮተርዲክ ሳብሰትሪት። ኮክልዲ ኮመሰዋትዲ ኮቀርዲ። ተኸትድ አኻን ቅብላድ አርአውካ ሳቡካ ድዩኒት። እናሳን ንኪ ተኸትዲ ሺራኸዲትልድ። በርዲ ባሐርዲት ካሮ ኮት ሳራሕሮ እንቶ ህምበው ኮዲ ለገደው ኮዲ መሀርሰው ኮዲ ከደመው ድዊኒን።

ተር ይረንትልድ አምቢታኸ ይሹሺ ይጃኸራድ ይማሰድ ካያ ይላ። ይወረባድ ይገቢለትድ ይበለድድ ይሩ ኮናሐር፤ ኮአምር አኻን ኮማል በቀቅላ። ጨገምታኸሰከ አውኒኒ፤ አውድኸኒ ይግሪ ካብሪት፤ ጋር ኒና ይገቢለትሲ ዓውቲሳ ጋር ግን ይራኸልክ ህክይሰግሪኸር ሳዳ ኮብግሪኸር ግደል ይሩት። እኸርኸር ሻክን ግልዲ አምርዲ ጨገመለና ሆኸ ረአይ ትሩድሲ ሻኸሮ ከደምሩ እርግሩት።

ተከሌ ኖርወይትል፤ ክሱሰንካ አሰሎትል፤ ይና መሰናዲ ይና ኩድኻንታዲ ይና መቅራካንታዲ አኸሮ እኸርኸር ሻኸኖ ሕሳንድ ፈርነሰና ሀብሪት። ተከሌ ኮት እንጋኸ ይና ዲባ ታምም አኻላ። ተከሌ ካምቢሰርትና።

ተከሌ ኮኸድ ኒትክ ይኖ አክን ግርግ ተማምክር አቅትጊድና። ላሪ ነት ሀደጊያ ጀረበሪ ደአም ጋብ ብሊንሲ ቋላኸድ እና ሁመት ኒል አኸራሲክ እና ፈለኻ ኩኸሰኮት ባራኸ እላ።

ተከሌ ይዳን ይቅዳኸ ተከሌ ይመጋሲት ተከሌ ይጎማቱኸ ፈርዳኸልክ ዳሕና ተለይንኮት እንትራኸልክ ጫዕዳኸ ጎፍ ሲንኮት።

ደሐን ኩን ተከሌ

መዓልቲ ናእዳ አይትምጸእ ገበሃል ምሰላ አሎና። ተከሌ ሎሚ አይኮንካን ንመጀመርያ ጊዜ ትሳእድ ዘሎኹ። አቦታትካን መሰቱኻን ደቅኻን፤ ብአካል ኮነ ብሽምካ ዘፈልጡኻ ካብ ቀደም አትሒዞም ክንእዱኻ ጸኒሐም። እዞም ሎሚ ከፋንዉኻ ካብ ርሑቅን ቀረባን መጸአም ዘለዉ መተዓብይትኻ፤ መማህርትኻ፤ መሳርሕትኻ ይንገሩ።

ካብ መጀመርያ አትሒዞካ ንርእሲይ፤ ንሰድራይ፤ ነዕሩኸይ ጥራሕ አይበልካን። ምእንቲ ህዝበይ ብምባል ክእለትካን ጉልበትካን ገዝብካን አይነሓፍካን። ንዘተጸገመ መን አዩ፤ ካበይ አዩ ከይበልካ ሓጊዞይ። ንረብሓ ህዝበይ አዩ አብ ዝበልካዩ ጉዳይ ከይተገኘኻን ተሰፋ ከይቆረጸኻን ተቃሊሰኹ። ሓቢርና ክንሰርሕ እንተኸአልና ንኩሉ ሸግር ክንፈትሕ ዘይንኸእል ሰባት አይኮናን ዝብል ጽኑዕ እምነት ነይሩካ።

ተከሌ፤ አብ ኖርወይ ብፍላይ ኮአ አብ አሰሎ፤ ዓንድናን መኻሪናን ኩንካ ብምርድዳእን ልዝብን ከምንጉግዝ ገርኹ። ተከሌ ንሰኻ ዘይብሉ ባይቶና ምልአት የብሉን።

ተከሌ ብዘዕባኻ ክንገረብ እንተኾና ምሉእ መዓልቲ እውን አይምእኸለናን፤ ሓንቲ ሃገር ግን ክጠቅስ፤ ቋንቋ ብሊን ብዘምልኮት ክሳብ እዚ ዘሎናዮ እዋን ካብ ናትካ ዝግቢ አሰር ዝገደፈ የሎን።

ተከሌ ሓወይ ምዕባይ ኮፍ መባህልተይ መማኸርተይ ብሰላም ዕረፍ፤ አብ ዝኸድካዮ ጳዕዳ ይጽናሕካ።

ክብረአብ ተሰፋሚካኤል

Mewes Gebre Adm

ተኪኤ ዓልበኪት

መወስን ፲፱፻፲፯ ክፍለ ዓመት ፲፯፻፳፯

ጉሂዲ ክብርዲ ሓበርስኩማ ላዩንትል፣
ካይትላማ ይና ሞዳይ ኤክይ ሁመትል፣
ኤርባትልማ ተማህለልንን እማ ኪራትል፣
ጃራ ገምና ጉሹኹ ዲማ ይና ክርሙትል፣
እና ክራ ነበታ፣ ለከምላማ ደናሽ ተኪኤትር።

ክኪን ማላ ኣደራ፣ ዋዳኸር ዮኩ ማሕሰይር፣
ኒ ላዊሲ ሰሀረኩ ጀረበላ ፊናኸር፣
ዲማ ሕሰሰዮ፣ ግሙል ግን ኒ ዳርኸር፣
ኒ ገቢለትድ ሕሽም ኒ ክድመትካ ፍክር፣
መሀድስራ መቶክ፣ ለሀካኹ እና ተከኤር ኣሰር።

ጀላ ጀላልካ ይና ደራ ሓዋን ዮላ ባቂዕር፣ **RIP**
ኒትክ እክብረኩ በሀር ኣኸን ግናይር፣
ተኪኤታ ታሚትሮና፣ ኪድርድ ባርደኸር፣
ጨልመትድፋኹ ገቢለትሲ ወሽ ይለና ኩድጆኸር፣
ኒሰና ያኹ መሀድቶ፣ ክሚታማ ሕላንግር።

RIP

ተኪኤ ጀማጀማ፣ 2004 ግን፣ ይ ሰልፋ ቋልነካ፣
ይና ዲበስ ወልዕር፣ ብሊና ዓዳት ሓበን ኣኸካ፣
ኩታዊና ባሪህ፣ ኩገሻ ፋሪሕ፣ ኒውክ ሰላም ዩካ፣
ድልቕልቕ ይንኹን ኩሻን ለንደንዳ ይና ለበኪል ኣድኖካ፣
እድንያ ካይኒ፣ ላኩራ ናኸረ ባርቶና ግን፣ ኣዊ ዮካ።

ብሊንድ ሸፍሸፍኖ ሰፍትወዩር እንዳኸድ ኡሮና፣
ኩማዳ ዳንኤልዲ ኣኸሮ ኒትክ ቋሊስሮና፣
ኩድጆ ማ ይቶ፣ እማ ኣምር ኒትክ መጠይሮና፣
ጣላሕ ድኪ ይለና ኩታሚት፣ ብሊና ሰርጎ ኣኸሮና፣
ተምነትንኹን ይና ጃርሊ ዲማ ይና ገቡትል ኣኸቶና።

ኒውክ ኩደምቢ፣ ምርወት፣ ሓበን፣ እንከሊ ብሊናኹሲ፣
ጂጂስትሪትኹ ድግምሲ፣ ጃብራ መርኪስሩ በስክዲሪትኹ ያኒኹሲ፣
ሺሽድሮኸር ባርድላ፣ ኒ ኢትዮቢልድ ኒ ቱርኪ-ግብጺሲ፣
ስርዲኹና ምጨትድ፣ ገመልድፋኸር ጀንጀዳኸር ኩከውሲ፣
አወስክ ደገምኖ፣ ተኪኤ ጀኸና፣ እንቲ እስረውሲ።

ብሸትድፋኹ ብሊንሲ፣ ኩከውሲ፣ ይሻኒ መሓሪተትር፣
ውራ ይሰተው ዋነ፣ እክብ ሲግኩት ጀነትል፣
መሓሪተዲ ኩ ከውዲት ኣማን ኡውናት ሰብርር፣
ኩ ሓሪትታ ጋምል ግን፣ መዳርታኹ ግን ኩ ክብር።

¹ ኣሰር = ፈላኽ